

## УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО ЗА I КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

### КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебният предмет *изобразително изкуство* в началния образователен етап съдейства за постепенно изграждане на художествената и естетическата култура на учениците и допринася за развитие на творческите им способности. Неговите цели и задачи са пряко насочени към постигането на ключовата компетентност *културна компетентност и изразяване чрез творчество*, чиито измерения в началния етап на основното образование се свързват с възможностите за стимулиране на детското въображение и за изразяването на емоции в процеса на изобразителната дейност. Присъщите на възрастта спонтанност, въображение и желание за изява следва да се направляват в посока на постепенното осъзнаване на стойността на изкуството в живота и развитие на способността за себеизразяване, на проява на естетическо чувство и зачитане на културното многообразие. Ето защо включването на учениците в творческа изобразителна дейност е насочено към себеизразяването им чрез различни средства и към изразяване на естетическо чувство от досега с изобразителното изкуство.

Учебната програма по изобразително изкуство за първи клас отчита както многообразието на конкретните условия за обучение, така и индивидуалните интереси и потребности на ученика и е насочена към развитие на неговия творчески потенциал с помощта на: емоциите и чувствата, въображението, паметта, мисленето, възприемане и интерпретиране на обекти от действителността, изобразителна дейност и общуване с художествени произведения, рисунки, приложения, пластики, художествени конструкции, изпълнени с разнообразни изобразителни материали и техники.

Учебното съдържание по изобразително изкуство в първи клас осигурява възможности за:

- изразяване на идеи и преживявания с помощта на изобразителни средства;

- изграждане на естетически критерии при възприемане на обекти и явления от действителността и творби на изобразителното изкуство;
- развиване на практически опит за работа с изобразителни материали и техники;
- формиране на интерес към националната и световната художествена култура.

Акцентът в учебната програма по изобразително изкуство за I клас е върху знанията, уменията и отношенията, свързани със създаване на реални и фантазни образи на обекти чрез използване на разнообразни материали и пособия; възприемане на произведения от изобразителното изкуство и илюстрации на литературни творби; познаване и използване на визуални знаци в различни области на живота, осигуряващи възможност за по-пълноценна адаптация на учениците в социална среда.

В обучението по изобразително изкуство в I клас наред с основните понятия се усвояват следните понятия с интегрален и междудисциплинарен характер: природа, обект, среда, творба, цвят, форма, образ, знак, въображение, творчество, изобразителни материали и техники.

Учебното съдържание по изобразително изкуство за I клас е представено в осем теми чрез очакваните резултати от обучението по темите и новите понятия за всяка от тях. Новите знания и понятия се изясняват и формират чрез практическа дейност под формата на изобразителни представи. Те се усвояват на практическо ниво чрез непосредствено участие на учениците в изобразителни дейности. В останалите часове за упражнения, обобщение и практически дейности се изпълняват допълнителни задачи, които осигуряват възможност за по-активна творческа изява при индивидуално и групово участие на учениците. Знанията, уменията и отношенията, свързани с постигането на ключовата компетентност *културна компетентност и изразяване чрез творчество*, се усвояват на емпирико-описателно равнище и се обогатяват от уменията за самостоятелност, инициативност и творчество, работа в екип, проектно и изследователско учене и мислене, представяне на творчески резултати и реализация.

Учебната програма предоставя свобода при подбора на методите и средствата за постигане на очакваните резултати и при определяне на последователността на темите. Така например очакваните резултати по темата „Материали и пособия“ може да се интегрират в останалите теми.

Задължителната подготовка на учениците по изобразително изкуство в I клас може да се осъществява както в класната стая, така и извън училище в следните видове форми: посещения на музеи, галерии и сбирки; организиране на изложба.

### **ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА**

<b>Области на компетентност</b>	<b>Знания, умения и отношения</b>
<i>Обект и среда</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Открива визуални особености на човешки фигури.</li> <li>• Разбира основни връзки между обекти и среда в изображения на реални и фантазни герои.</li> <li>• Интерпретира връзки между обекти и среда в изображения на реални и фантазни герои.</li> </ul>
<i>Обект и образ</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Назовава най-важни визуални особености на обекти и форми.</li> <li>• Разграничава различни видове цветове.</li> <li>• Създава реални и фантазни образи по впечатление и въображение, като използва различни видове цветове.</li> <li>• Асоциира образи на обекти по общи визуални белези.</li> <li>• Интерпретира най-важни визуални особености на обекти и форми.</li> <li>• Проявява емоционално отношение към различни видове цветове.</li> </ul>
<i>Зрител и творба</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Открива творби на изкуството в различна среда.</li> <li>• Описва особености на различни творби на изобразителното изкуство.</li> <li>• Изразява свои впечатления при възприемане на различни видове творби на изкуството.</li> </ul>

<b>Визуална комуникация</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Познава най-общо образи и знаци.</li> <li>• Използва значението на образи и знаци в изобразителна дейност.</li> </ul>
<b>Материали и техники</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Познава основни изобразителни материали и пособия.</li> <li>• Разбира най-общо връзката между материали и пособия.</li> <li>• Използва възможностите на различни видове материали и пособия.</li> </ul>

## УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Глобални теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<b>Богатството на образите</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Описва най-общо визуални характеристики (форми, цветове, съотношения) на обекти от заобикалящата среда.</li> <li>• Изобразява човешки фигури по памет и наблюдение.</li> <li>• Изобразява обекти от света на децата и на възрастните (играчки, предмети от бита, сгради, улици, транспортни средства).</li> <li>• Изразява емоционално-естетическо отношение към обекти от заобикалящата среда чрез описания и изобразителна дейност.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• рисунка</li> <li>• изображение</li> </ul>
<b>Реални и фантазни герои</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Различава изображения на реални от фантазни герои.</li> <li>• Създава изображения на реални и фантазни герои.</li> <li>• Описва връзки между обекти и среда в изображения на реални и фантазни герои.</li> <li>• Интерпретира творби с изображения на реални и фантазни герои чрез описания и изобразителна дейност.</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Коментира отличителни черти на образи и действия на добри и лоши реални и фантазни герои.</li> </ul>	
<b>Образи и форми</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Назовава характерни визуални особености на формите (плоски и обемни).</li> <li>• Разпознава визуални особености на форми и силуети.</li> <li>• Отразява визуални особености на формите (плоски и обемни) в изобразителна дейност: рисуване, апликиране, моделиране, художествено конструиране.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• форма</li> <li>• силует</li> </ul>
<b>Образи и цветове</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Познава различни цветове - жълт, червен, оранжев, виолет, син, зелен, кафяв, черен, бял.</li> <li>• Получава различни видове цветове чрез смесване на бои.</li> <li>• Създава изображения по впечатление и въображение, като използва различни видове цветове.</li> <li>• Проявява емоционално отношение към различни видове цветове в творби на изкуството и в ученически произведения чрез описания и изобразителна дейност.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• цвят</li> </ul>
<b>Творби на изобразителното изкуство</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Различава видове творби на изобразителното изкуството - рисунки, картини, пластики.</li> <li>• Знае не по-малко от пет имена на известни български художници.</li> <li>• Изразява устно свои впечатления от творби на изобразителното изкуството.</li> <li>• Представя в рисунки свои впечатления от творби на изобразителното изкуство.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• изобразително изкуство</li> <li>• картина</li> </ul>

<p><b>Илюстрации в книги за деца</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Свързва илюстрации с изучавано литературно произведение.</li> <li>• Описва илюстрация на литературна творба за деца, като използва художествени понятия.</li> <li>• Изразява емоционално отношение към герои от приказка чрез рисунка.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• илюстрация</li> </ul>
<p><b>Общуване и знаци</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Открива значението на визуални образи и знаци.</li> <li>• Използва образи и знаци в изобразителната дейност.</li> <li>• Коментира значения на образи и знаци в конкретна среда (обществени сгради, улици; спортни, търговски и културни обекти).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• образ и знак</li> </ul>
<p><b>Материали и пособия</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Различава основни изобразителни материали и пособия за рисуване (водни бои – темпера, акварел; видове четки – плоски и обли; палитра, пастели, флумастери, моливи).</li> <li>• Различава основни изобразителни материали за моделиране (глина, пластилин).</li> </ul>	

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Използва основни изобразителни материали за апликиране и художествено конструиране (хартия, картон).</li> <li>• Използва възможностите на различни видове изобразителни материали и пособия в изобразителната дейност.</li> <li>• Комбинира различни материали и техники (рисуване и апликиране, рисуване и конструиране).</li> <li>• Организира работното си място за работа с изобразителни материали.</li> <li>• Подбира изобразителни материали и пособия за рисуване.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• изобразителни материали</li> <li>• изобразителни пособия</li> </ul>
--	--	--

### **ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА**

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет в I клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

За нови знания	47%
За упражнения и практически дейности	47%
За диагностика на входно, междинно и изходно ниво	6%

### **СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ**

Текущото оценяване на ученически творби е резултат от изпълнение на изобразителни задачи на основата на естетически и дидактически показатели. Дидактическите показатели се отнасят до изпълнението на поставените учебни задачи. Естетическите показатели отразяват качествените характеристики на индивидуални творчески прояви на ученика. Поощрява се активността на ученика. Входящото и изходящото равнище се оценяват чрез: резултата от изпълнение на изобразителна задача; визуален тест.

## ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Образователните дейности в обучението по изобразително изкуство не са свързани само с конкретните теми. Те имат междупредметен характер и са насочени към придобиване на ключови компетентности, ориентирани към личностното развитие на ученика.

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
<i>Компетентности в областта на българския език</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ описване на наблюдавани обекти, среда, произведения на изобразителното изкуство и ученически творби;</li> <li>✓ прилагане на новите понятия от областта на изобразителното изкуство в игрова ситуация;</li> <li>✓ илюстриране на изучавана приказка;</li> <li>✓ създаване на рисунка и на серия от рисунки за изразяване на впечатления и преживяване от случка или разказана история;</li> <li>✓ сценично представяне с костюми и маски.</li> </ul>
<i>Умения за общуване на чужди езици</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ рисуване на образи (декоративни, смешно-забавни) на букви от различни азбуки.</li> </ul>
<i>Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологии</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ създаване на образи от геометрични форми и линии;</li> <li>✓ свързване на точки за изграждане на образи, включително и за дорисуване на симетрични фигури;</li> <li>✓ създаване на художествени конструкции за развиване на логическо и пространствено мислене;</li> <li>✓ използване на основни геометрични фигури при създаване на образи и знаци; рисуване на смешно-забавни образи на цифри;</li> <li>✓ прилагане на математическите отношения по-малко и повече в изобразителна дейност;</li> <li>✓ извличане на математическа информация от картина (количества, положение в пространството, съотношения).</li> </ul>



<i>Дигитална компетентност</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ рисуване на образи и знаци по аналогия на иконки от дигитални средства;</li> <li>✓ интерактивна употреба на информационно-комуникативни технически средства с помощта на учителя за възприемане на художествени произведения;</li> <li>✓ виртуални посещения на галерии.</li> </ul>
<i>Умения за учене</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ планиране на самостоятелната работа на ученика;</li> <li>✓ участие в екипна работа.</li> </ul>
<i>Социални и граждански компетентности</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ създаване на колективни творчески проекти;</li> <li>✓ изобразяване на членове на семейството, случки от живота на възрастните и децата, традиционни празници и обичаи;</li> <li>✓ ориентиране с визуални знаци.</li> </ul>
<i>Инициативност и предприемчивост</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ създаване на проекти по тема от изобразителното изкуство;</li> <li>✓ практическо използване на материали и пособия, представяне на резултати от творчески дейности в обществена среда;</li> <li>✓ използване на различни материали, инструменти и пособия, създаване на художествени конструкции, апликации с хартия и природни материали;</li> </ul>
<i>Културна компетентност и умения за изразяване чрез</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ създаване на образи по асоциация от музикални произведения;</li> </ul>

<i>творчество</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ посещения на музеи, галерии и сбирки за възприемане на произведения от изобразителното изкуство от наши и чуждестранни художници;</li> <li>✓ организиране на изложба за представяне на резултати от индивидуална и колективна изобразителна дейност на учениците (рисушки, апликации, моделирани фигури) в училището, в общността;</li> <li>✓ подбор на кукли и декори за драматизация на художествен текст.</li> </ul>
<i>Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>✓ дискутиране на проблеми, свързани с различия и неравенство между хората;</li> <li>✓ изобразяване на примери за проява на лична отговорност при опазване на околната среда и здравето на човека;</li> <li>✓ дискутиране на възможности за устойчиво използване на материали и ресурси в учебния процес.</li> </ul>

Забележка: Посочените дейности са примерни и не изчерпват възможностите за изграждане на междупредметни връзки.